

MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Jolanta Fedak

DSR-IV-0702-7-1-TW/10

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wplynęło dn. 28.07.2010

nr. 4063, podpis. [signature]

Warszawa, dnia 28 lipca 2010 r.

S E K R E T A R I A T
Biuro Prac Senackich
Wplynęło dn. 28.07.10, zał. [initials]
nr. 3845, podpis. [signature]

Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu RP

Odpowiadając na wystąpienie Pana Marszałka z dnia 13 lipca 2010 r. dotyczące oświadczenia senatora Rafała Muchackiego złożonego podczas 59. Posiedzenia Senatu RP w sprawie problemu pomocy finansowej udzielanej ze środków publicznych dla dzieci niepełnosprawnych, uprzejmie informuję:

Pomimo podobnego charakteru, dodatek pielęgnacyjny i zasiłek pielęgnacyjny pozostają niezależnymi od siebie świadczeniami realizowanymi z odrębnych systemów zabezpieczenia społecznego. W szczególności krąg osób uprawnionych do dodatku pielęgnacyjnego nie pokrywa się w pełnym zakresie z kręgiem osób uprawnionych do zasiłku pielęgnacyjnego.

Dodatek pielęgnacyjny jest świadczeniem wypłacanym i finansowanym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, podlegającym waloryzacji na zasadach przewidzianych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r., Nr 39, poz. 353, z późn. zm.) dla emerytur i rent. Zgodnie z art. 75 wyżej wymienionej ustawy, dodatek pielęgnacyjny przysługuje jedynie osobie uprawnionej do emerytury lub renty z FUS, która dodatkowo: została uznana przez lekarza orzecznika zakładu emerytalno – rentowego za całkowicie niezdolną do pracy oraz do samodzielnej egzystencji albo ukończyła 75 lat.

W odróżnieniu od prawa do zasiłku pielęgnacyjnego, podstawowym warunkiem uzyskania prawa do dodatku pielęgnacyjnego nie jest jedynie posiadanie odpowiedniego

orzeczenia potwierdzającego niepełnosprawność lecz niezbędne jest posiadanie uprawnień do renty lub emerytury z FUS, a dopiero w dalszej kolejności wymagane jest odpowiednie orzeczenie potwierdzające niepełnosprawność lub wymagany wiek.

Zgodnie z art. 88 ww. ustawy, emerytury i renty, a także dodatki pielęgnacyjne, podlegają corocznie waloryzacji od dnia 1 marca. Od 1 marca 2010 r. wysokość dodatku pielęgnacyjnego wynosi 181,10 zł.

Natomiast zasiłek pielęgnacyjny jest świadczeniem rodzinnym finansowanym z budżetu państwa, którego wysokość oraz zasady przyznawania reguluje ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r., Nr 139, poz. 992, z późn. zm.).

Zgodnie z art. 16 ust. 2 i 3 wyżej wymienionej ustawy, zasiłek pielęgnacyjny przysługuje dziecku w wieku do ukończenia 16 roku życia legitymującemu się orzeczeniem o niepełnosprawności, osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności (w przypadku osoby legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności zasiłek przysługuje jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia) oraz osobie, która ukończyła 75 lat. Zasiłek pielęgnacyjny nie przysługuje osobie uprawnionej do dodatku pielęgnacyjnego.

Podstawowym warunkiem uzyskania prawa do zasiłku pielęgnacyjnego jest więc legitymowanie się odpowiednim orzeczeniem potwierdzającym niepełnosprawność.

Zgodnie z art. 18 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992, z późn. zm.), kwoty kryteriów dochodowych uprawniających do świadczeń rodzinnych oraz kwoty poszczególnych świadczeń, a więc także kwota zasiłku pielęgnacyjnego, podlegają weryfikacji co 3 lata. Ostatnia weryfikacja miała miejsce 1 listopada 2009 r.

Zakres zmian objętych weryfikacją z dnia 1 listopada 2009 r. określiła Rada Ministrów w rozporządzeniu z dnia 11 sierpnia 2009 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny oraz wysokości świadczeń rodzinnych (Dz. U. z 2009 r., Nr 129, poz. 1058), na podstawie którego, od 1 listopada 2009 r. podwyższona została do 520 zł kwota świadczenia pielęgnacyjnego (uprzednio 420 zł) oraz podwyższone zostały kwoty zasiłku rodzinnego i wynoszą: 68 zł na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia (uprzednio 48 zł), 91 zł na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia (uprzednio 64 zł), 98 zł na dziecko w wieku powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia (uprzednio 68 zł).

Z uwagi na trudną sytuację budżetową i wynoszące ponad 1 mld zł rocznie skutki podwyższenia wysokości zasiłków rodzinnych i świadczenia pielęgnacyjnego, wysokość pozostałych świadczeń rodzinnych, w tym także zasiłku pielęgnacyjnego (jego aktualna wysokość to 153 zł), pozostały niezmienione.

Zgodnie z wyżej wymienionymi przepisami ustawy o świadczeniach rodzinnych, kolejna weryfikacja kwot świadczeń rodzinnych, a więc także kwoty zasiłku pielęgnacyjnego, przewidziana jest na 1 listopada 2012 r.

Faktem jest, że z uwagi na trudną sytuację budżetową i wysokie koszty realizacji, nie został zrealizowany projekt zrównania od 1 marca 2010 r. wysokości zasiłku pielęgnacyjnego z dodatkiem pielęgnacyjnym, tym niemniej, mając świadomość, że aktualna wielkość wsparcia materialnego dla rodzin, w tym rodzin z osobami niepełnosprawnymi jest niewystarczająca, planuje się, że - jeśli tylko sytuacja finansowa państwa na to pozwoli - kierunkiem dalszych działań służących zwiększeniu wsparcia materialnego dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin będzie podwyższanie wysokości świadczeń rodzinnych adresowanych do tych rodzin, w tym wysokości zasiłku pielęgnacyjnego.

Ponadto, należy podkreślić, że Minister Pracy i Polityki Społecznej podejmuje szereg działań, mających na celu wsparcie rodzin wychowujących dzieci niepełnosprawne. Dotyczy to zarówno rozpoznawania problemów środowisk rodzin wychowujących dzieci niepełnosprawne, przeprowadzania odpowiednich analiz statystyczno-finansowych, jak i przygotowywania projektów zmian legislacyjnych.

Efektom tych działań jest:

- obowiązująca od 1 stycznia 2009 r. zmiana art. 17 ust. 5 pkt 2 lit. b ustawy o świadczeniach rodzinnych, w wyniku której, bez utraty przez rodzica prawa do świadczenia pielęgnacyjnego, dziecko niepełnosprawne może przebywać do 5 dni w tygodniu w placówce zapewniającej całodobowe utrzymanie i korzystać w niej z odpowiednich usług edukacyjnych i rehabilitacyjnych;
- obowiązująca od 1 stycznia 2009 r. zmiana art. 17 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych w wyniku której (w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego) rozszerzono prawo do świadczenia pielęgnacyjnego. Obok dotychczas uprawnionych do tego świadczenia matki, ojca oraz opiekuna faktycznego (osoba sprawująca opiekę nad dzieckiem, która wystąpiła do sądu o jego przysposobienie) do świadczenia pielęgnacyjnego uzyskali prawo inni krewni w linii prostej oraz rodzeństwo osoby niepełnosprawnej. Ustawa ta również, w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego, umożliwiła otrzymywanie zasiłku pielęgnacyjnego za okres,

w którym osoba ubiega się o ustalenie niepełnosprawności czy stopnia niepełnosprawności. Do tego czasu prawo do zasiłku pielęgnacyjnego przysługiwało od miesiąca złożenia wniosku o ten zasiłek i nie obejmowało kilkumiesięcznego okresu ubiegania się o orzeczenie potwierdzające niepełnosprawność;

- podwyższenie od 1 listopada 2009 r. do wysokości 520 zł (uprzednio 420 zł), tj. o 24%, kwoty świadczenia pielęgnacyjnego, a tym samym i podstawy opłacania z budżetu państwa składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i zdrowotne za osoby otrzymujące świadczenie pielęgnacyjne;
- podwyższone od 1 listopada 2009 r. zostały o ponad 40% kwoty zasiłku rodzinnego, który – w zależności od wieku dziecka wynosi obecnie od 68 zł do 98 zł miesięcznie;
- zniesienie od 1 stycznia 2010 r. kryterium dochodowego przy ubieganiu się o świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji lub niepodejmowania zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny. Oznacza to również nabycie, bez kryterium dochodowego, prawa do opłacanych z budżetu państwa składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i zdrowotne za osoby otrzymujące świadczenie pielęgnacyjne.

Istotne jest również, że zasiłek pielęgnacyjny nie jest jedyną formą wsparcia dla rodzin z osobami niepełnosprawnymi. W systemie świadczeń rodzinnych są również inne, specjalne świadczenia, które, jako dodatkowe wsparcie materialne, kierowane są wyłącznie do rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi. Tymi specjalnymi świadczeniami rodzinnymi związanymi z niepełnosprawnością dziecka są – obok zasiłku pielęgnacyjnego:

- dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu rehabilitacji i kształcenia dziecka niepełnosprawnego:
 - 60 zł miesięcznie na dziecko do ukończenia 5 roku życia,
 - 80 zł miesięcznie na dziecko pomiędzy 5 a 24 rokiem życia,
- świadczenie pielęgnacyjne w kwocie 520 zł miesięcznie – niezależne od dochodów świadczenie dla rodzica niepełnosprawnego dziecka lub innego członka rodziny zobowiązanego do alimentacji na rzecz osoby niepełnosprawnej, którzy niepodejmują bądź rezygnują z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania opieki nad osobą niepełnosprawną plus opłacanie przez budżet państwa składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz zdrowotne za osoby otrzymujące świadczenie pielęgnacyjne (jeśli nie ma już opłacanych z innego tytułu).

Oprócz wymienionych świadczeń specjalnych, rodziny z dziećmi niepełnosprawnymi, po spełnieniu ustawowych warunków, mogą korzystać z pozostałych rodzajów świadczeń rodzinnych, którymi są:

- zasiłek rodzinny:
68 zł miesięcznie - na dziecko do ukończenia 5 roku życia,
91 zł miesięcznie – na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia,
98 zł miesięcznie – na dziecko w wieku powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia,
- pozostałe rodzaje dodatków do zasiłku rodzinnego: dodatek z tytułu urodzenia dziecka (1000 zł jednorazowo), dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego (400 zł miesięcznie), dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka (170 zł na dziecko nie więcej niż 340 zł na wszystkie dzieci, na dziecko niepełnosprawne 250 zł nie więcej niż 500 zł na wszystkie dzieci), dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej (80 zł na trzecie i każde następne dziecko uprawnione do zasiłku rodzinnego), dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego (100 zł jednorazowo), dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania (90 zł z tytułu zamieszkania w miejscowości w której znajduje się siedziba szkoły, 50 zł z tytułu dojazdu do miejscowości w której znajduje się siedziba szkoły).

Oprócz świadczeń rodzinnych jest szereg rodzajów świadczeń z pomocy społecznej: zasiłek okresowy, celowy, usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze, poradnictwo specjalistyczne oraz renta socjalna (dla pełnoletnich osób całkowicie niezdolnych do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało przed ukończeniem 18. roku życia albo w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej - przed ukończeniem 25. roku życia albo w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej).

MINISTER
Joanna Fedak